

Z blízkých i dálných krajů.

AMERIČTÍ TURISTÉ A EVROPSKÁ VALKA.

Každého roku v květnu a červnu velké oceánské parníky, jedoucí do Evropy, byly plny amerických turistů, kteří konali pravidelné cesty po Itálii, Švýcarsku, Německu, Anglii a jiných zajímavých evropských zemích. Letošního roku americký turista zůstane doma, ježto nejisté poměry v Evropě nikoho nevábí.

Následkem toho čtvrt bilionu dobrých amerických dolarů bude udrženo tohoto roku ve Spojených Státech. Tolik pravidelně američtí turisté utráceli v Evropě každého roku. Ale letos, jak výše pověděno, je "dlouhá zelená cesta" přes oceán Atlantický nejistou a bude nepochybně opuštěna jako karavanní routy přes Saharu.

Ložského roku jenom paroplovární společnost obdržela \$83,000,000 za přepravu směrem východním a západním a 1,200,000 lidí vydalo se na cesty. Dle konservativního odhadu, utrátila tato velká armáda amerických turistů kolem \$192,000,000. Když k tomu obnosu připočteme poplatky za přepravu, získáme celkový obnos \$275,000,000. A i kdybychom připustili, že velká výstava v San Francisku zmírnila by tuto turistickou vlnu, i kdyby nebylo války, přece ztrátu evropských zemí můžeme směřovat odhadnouti na \$250,000,000.

V poslední době jenom málo cestovních parníků obstarává dopravu mezi Spojenými Státy a Evropou a počet cestujících na nich je nepatrný, ani dvacetiina dřívějšího množství. Většina z nich vezde k evropským břehům jenom několik set cestujících a mezi těmi pravidelně nalézá se mnoho lékařů a ošetřovatelů raněných. Je jenom málo takových lidí nyní, kteří jedou do Evropy pro zábavu.

Ložského roku a ve všech letech předcházejících američtí turisté již v lednu, únoru a březnu zamlouvali si místa na palácových parnících německých, holandských a anglických paroplovárních společností a tyto již v té době mohly počítati svoje výtečky. Největší parníky světa přijížděly do New Yorku a odtud opět vypravovaly se na cestu k břehům evropským. Tyto parníky jsou nyní uzavřeny v přístavištích, jsouce buďto internovány anebo proměněny v pomocné křižníky, transportní lodě, vězení anebo nemocnice.

Jeden z největších "plovoucích paláců", nádherná loď Vaterland, jež zbudována byla nákladem \$10,000,000, nalézá se v přístavišti v Hoboken v nečinnosti. Loď tato je majetkem Hambursko-americké linie, jež každoročně v této době měla výroční žně. Jiná nádherná loď této společnosti, Imperator, na níž náklad rovněž byl \$10,000,000, nalézá se v Brémách a proměněna byla ve vojenskou nemocnici. Jiná desítmilionová dopravní loď, Aquitania, jež je majetkem Cunard linie, proměněna byla v pomocný křižník a nalézá se kde si v Severním moři. Palácová loď Olympic, jež byla chloubou White Star linie, rovněž nalézá se ve službách anglické vlády. Náklad na tuto loď byl také \$10,000,000. Nejkrásnější loď francouzských paroplovárních společností konají nyní službu ohranzenou anebo pomocnou pro bojující republiku.

Zatím co známé parníky oceánské jsou určeny k jiným službám anebo nečinnosti, celá řada jiných, jejich jména jsou málo známa anebo neznáma, přijíždí do amerických přístavů, aby odváze la americké zboží. Těchto menších a méně známých lodí přijíždí některého dne až deset a více. Tyto lodě v minulosti obstarávaly dopravu v jiných místech, kde na rychlost nekladlo se příliš měřítka. Jsou pomalé a cestu přes oceán konají dvakrát tolik dní, co jiné parníky. Tyto parníky nejdou dosti rychle, aby uspokojily vývozce, ale v přítomné době přály zase k platinosti, neboť jiných lodí je velký nedostatek. Ve všech přístavištích při Atlantiku v přítomné době je živo, neboť vývoz ze Spojených Států je nyní větší, než kdykoliv před tím.

Ba i staré lodě, o kterých moderní kapitáni byli přesvědčeni, že nehodí se než do starého hřbitova, konají opět dopravní službu. Dobré šasy nadesly lodím dopravním a že jiného druhu je opět v proudu. A tato nová žně je pro Ameriku prospěšnější, ježto peníze se hrnou k nám a nejsou vyváženy ze země.

Světová výstava Panamsko-Pacifická v San Francisku bude mít v první řadě užitek z tohoto zastavění zámořských cest. Celá řada amerických turistů, kteří rok co rok cestovali po evropských zemích, aniž by byli viděli zemí vlastní, půjde na západ. Západ je bohatý na scénické krásy a jsou místa, jimž podobných není ani v Evropě. Letošního roku v San Francisku konati bude se na 500 různých konvencí a ty také přilákají velký počet lidí. Veselý život na výstavišti přivábí jich mnohem více.

Různé státy Unie zbudovaly na výstavišti paláce. Také zámořské země zbudovaly tu budovy, v kterých má být poskytnuta zábava a poučení pro lid těchto zemí a pro lid z jiných států. Zámořské země ustanovily skupiny poučovateli a rádeč, jejich úkolem je poskytnouti tazatelům potřebné informace. V různých těchto palácových budovách budou konati se plesy, bankety a zábavy nejrůznějšího druhu. Největší sportovní události sezony konati budou se letošního roku v San Francisku.

Výstavní výbor postaral se dokonce o pobavení a poučení všech návštěvníků výstavy a snažil se výlet k slunným břehům Pacifického oceánu učiniti co možná nejprůběžnějším. Západ, a zvláště San Francisko, bude skliditi miliony, jdoucí druhy do kapes železničních společností a majitelů hotelů.

RUSKÁ CESTA DO ASIJSKÉHO TURECKA.

Historie doposud mluví o překročení Alp Hamibalem, vůdcem římských legií, jako o pozoruhodném vojenském podniku, jenž dlouho před tím považován byl za nemožnost. Ale toto překročení Alp bylo překonáno ruským pochodem přes Karpaty, oddělení Halie od níž uherských. Rusové postupovali tu nepřetržitě přes rozdrásané hřebeny horské, dobývali horu za horou a skalní útesy za útesem a překonávali obtížně, o něžž nemůžeme si učiniti ani představy. Tento pochod přes velikány karpatské údolím za plněným sněhem a kolem skalnatých útesů pokrytých ledem vzbudil obdiv u vojenských odborníků celého světa a poněvadž tento postup znamená velké nebezpečí pro říši Habsburků, mluví se o něm nepřetržitě. Čtenci obecnostvo jeví zájem o operace v Karpatech nyní jako před tím a tak se stalo, že ruská vojenská kampaň na Kavkaze ušla všeobecně pozornosti.

A přece postup carských vojsk horskými krajinami na Kavkaze byl událostí velkého významu, poněvadž prováděn byl v době, kdy příroda klade tu člověku největší překážky. Turci kladli tuhý odpor nejenom podél svých severovýchodních hranic, ale vnikli i do území ruského. Levé křídlo sultánových vojsk ve svých operacích bylo podporováno tureckým loďstvem černo-mořským. Nejsnadnější přirozená cesta ze Zakavkazí do Turecka vede podél pobřeží a ohrožována byla stále sultánovým loďstvem.

Ruské vojska z toho důvodu bylo nuceno voliti cestu vnitrozemní k Zakavkazí a odtud postupovati dále směrem jižním do asijského Turecka. Cesta tato vedla přes horské velikány 8,000 stop vyšší. V těchto krajinách doprava provozuje se jenom soumary, ježto není možno zříditi tu železnice pro velké přírodní překážky. Cesty jsou klikaté a vedou nepravidelnými průsmyky a i za doby letní jsou značně nevhodnými. V zimě obtíže cestování ovšem stanou se značně větší. Ještě před 100 lety horské průsmyky na cestě z Vladikavkazu v Evropě k Tiflisu v Asii a k Armenu byly v moři horských lupičů, kteří řádili tu volně. Ruská

vláda ale horské lupiče potlačila a zřídila dosti dobrou vojenskou cestu, jež chráněna je četnými vojenskými stanicemi s malými posádkami, jejichž bylo třeba k ochraně cestujících a nákladů. Cesta z Vladikavkazu do Tiflisu skrze Dariašské sedlo je 133 mil dlouhá. Cesta nazývána je Georgiánskou a rozdělena je na dva náet dílů, z nichž každý je chráněn vojenskou stanicí.

Sedmá stanice je Mleta v údolí Aragy a nalézá se 1,961 stop nad hladinou mořskou. Horské lesy v těchto místech jsou neobyčejně husté a podobají se pralesům neprozkoumaných zemí. Z Mlety k nejbližší stanici, již je Goudaour, je 10 mil. Cesta je neobyčejně klikatá, ježto se tu činí vzestup o 3,900 stop. Goudaour je 7,357 stop nad hladinou mořskou a horské velikány jsou tu pokryty sněhem i ledem i v době letní.

Devátá stanice na cestě do Vladikavkazu je Kobe, jež je 6,500 stop nad hladinou mořskou a mezi Kobe a příští stanicí Kasbek je Dariašský průsmyk, jenž je neobyčejně smutný a zatručený. Je to místo začernalé horské útesy je možno viděti kolem dokola. Zde nalézá se hora Kasbek, stále pokrytá sněhem a ledem. Její vrchol je 16,593 stop nad hladinou mořskou.

Georgiánská cesta je inženýrským podnikem prvního řádu a Rusko letošního roku poznalo, že nevydalo nadarmo velký obnos, jaký jeji zřízení si vyžádalo. Touto cestou postupovalo ruské vojsko proti tureckým hordám. Georgiánská cesta má velký vojenský význam, jenž dokumentován byl v přítomné ruské vojenské kampaň v Zakavkazí.

SKUTEČNÝ PLÁN JARNÍ KAMPANĚ SPOJENCŮ.

Jaké jsou plány spojenců pro jarní kampaň, je doposud záhadou, kterou marně snaží se rozluštit povolání i nepovolání odborníci vojensci. Všeobecně mělo se za to, že spojenci mají v úmyslu zahájití soustředěný výboj v Belgii a severní Francii, aby vytláčili Němce na vlastní jejich území. Nyní přichází Dr. Von Staart, korrespondent amerických listů, se zcela jiným náhledem. Jsou-li jeho informace, které pryzkával z věrohodných pramenů, správné či nikoliv, nelze říci, ale jsou zajímavé a stojí za zmínku.

Zmíněný korrespondent upíná své domněnky, že čerpal ze zdrojů německých informací. Němci pryzkávali tyto plány prostřednictvím svých vyzvědačů a proto pryzkávají, co udá se v Belgii a Francii tohoto jara.

Spojenci po celé měsíce plně organizovali armády, existují mužstvo, vyrábějí děla a shromažďovali zásoby streliva. V anglických a francouzských časopisech nepřetržitě psalo se o soustředěném náporu na jare a spojenci věřili, že spojenci k němu se chystají.

Po mnoho týdnů, dle docházejících zpráv, anglické vojsko dopravováno bylo přes Anglický kanál do Francie, kde velké soustřeďovací tábory byly zřízeny. Zdálo se, že přípravy k velikému náporu každého dne přibližují se dokonalosti. Jedně, jak se za to mělo, zbývalo rozhodnouti o době tohoto jarního náporu, ale všeobecně se mělo za to, že bude to v květnu. Bitva u Neuve Chapelle, kde anglická vojska dobyla pozoruhodného vítězství, zdála se nasvědčovatí tomu, že soustředění spojeneckého vojska všude je dostatečné, aby mohlo býti čeleno německému výboji.

Přípravy spojenců k jarnímu náporu měly býti, dle docházejících zpráv, zakončeny počátkem května a zdálo se, že zbývá generálu Joffremu dáti povel k jednotnému náporu. Nyní prý ale Němci přišli na to, že všechno toto mlčení o přípravách bylo lží. Byla to ale, dle německého náhledu, lež dobrá, ježto i němečtí generálové jí věřili. Teprve před dvěma týdny prý změnili náhled o příštích záměrech generálů francouzských a anglických.

Francouzská, anglická a belgická vojska nemají prý v úmyslu podniknouti spojený nápor za účelem vytláčení Němců z Belgie a Francie tohoto jara, ba ani ne v létě. Jejich záměrem je držeti se v zákopech a udržovati Němce v saech. Přesně úřední zprávy o vyloďování anglického vojska na francouzské pobřeží nedošlo. V anglickém parlamentu bylo sice prohlášeno, že ve Francii nalézá se kolem 750,000 anglického vojska, ale v takovýchto případech, kde jedná se o oklamání nepřítelů, není nutno povídati pravdu ani parlamentům. Vojsko anglické bylo do Francie sice stále posíláno, ale ne více než aby doplňala se pohotovost 500,000 mužů, kterého množství Kitchener na poslední své návštěvě ve Francii slíbil francouzským autoritám.

Velká jarní kampaň spojenců, dle této nejnovější verze, vedena bude proti Dardanellám. Lord Kitchener prohlásil, že Carigrad musí dostat se do moce spojenců za každou cenu, aby Turecko odříznuo bylo od Rakouska a Německa, svých spojenců. Turecko po té snadno mohlo by býti přinuceno, aby uzavřelo mír se spojenci, což znamenalo by pro spojence pozoruhodnou výhodu a mělo by vliv i na válečné operace v jiných místech.

Zatím co francouzská armáda spolu s 60,000 Belgičany a 500,000 Angličany bude se snažiti udržeti svoje linie, anglické vojsko o 250,000 a snad více mužů, podporované dvěma sbory francouzských vojsků z Alžiru, pokusí se stéci Dardanely.

Anglie posílala vojsko k Dardanellám hned v březnu, hned tédy, kdy se uznámalo, že úžiny Dardanell nemohou býti dobyty loďstvem samotným a že třeba je spolupráce pozemního vojska. Carigrad, i kdyby byl dobyt, nemohl by býti udržen v moce spojenců.

bez silného vojska pozemního. A z toho důvodu transportní lodě, které opomněly anglické přístavy, naplněné vojskem, nesměřovaly k francouzským pobřežním městům, jak se mělo za to, nýbrž k ostrovům při Dardanellách. Vojsko toto jednak bylo vyloďeno na ostrovech v Egejském moři a jednak zůstalo na transportních lodích a čekalo se na chvíli, až loďstvo bude zdvojnásobeno.

Lord Kitchener tento skutečný svůj plán dovedl zakrývatí tak znamenitě, že Němci nabyli přesvědčení, že dlužno se připravovati na výboj spojenců v Belgii a Francii a snažili se co nejrychleji dokončiti obranné opevnění, aby mohli zastaviti postup sesílečených spojenců. Před několika týdny ale němečtí vyzvědači "učitíli myš" a teprve v polovině dubna německý generál štáb obdržel z několika míst souhlasné zprávy, že jarní kampaň spojenců nebude vedena proti Německu, nýbrž proti Dardanellám.

Němci z toho důvodu rychle změnili svoje válečné plány a snažice se zmírniti tlak na spojení u Zlatého Rohu, vrhli do Flander několik nových armádních sborů a zahájili výboj u Ypres. Posily posílány byly současně proti Francouzům v distriktu Woeyre a v Elsasku. Tři velké bitvy jsou v plném proudu jako výsledek změny německých plánů. Bitva u Ypres je ze všech nejkrvavější.

Výsledek bitvy u Ypres utvrdil v Němečích přesvědčení, že jejich tajné informace z Anglie byly správné. Dle došlých zpráv, velký soustřeďovací tábor anglický měl se nalézati v severní Francii, ne více než padesát mil za Ypres, a přece Angličané, ne-mohouce vzdorovati sesílešenému německému tlaku, byli nuceni ustoupiti. Kdyby tři čtvrtě milionu vojska bylo soustřeďeno za jejich zády, německý postup mohl býti zastaven ve čtyřnadvaceti hodinách, ježto v té době mohlo býti dopraveno na ohrožené místo dostatek záložních pluků, aby spojenci zvitězí mohli přeslou.

Němci mají nyní v záměru nepřetržitě dorážeti na linie spojenců v Belgii a Francii a tak přiměti Anglii, aby poslala pomocná vojska do Francie a tím by znemožněno bylo posílání dalších vojenských sborů anglických k Dardanellám. V souvislosti s tímto záměrem je nová činnost německého loďstva, které opustilo základnu na Helgolandě a vydalo se do Severního moře.

Anglicko-francouzské loďstvo ovšem nalézá se na stráž i dle posledních zpráv, soustřeďuje se u norského pobřeží. Jeho skutečná síla ale není známa. V Anglii převládá ale přesvědčení, že anglické dreadnoughty budou selopny zničiti německé loďstvo, dostane-li se jim příležitost k bitvě na otevřeném moři. Kampaň ponornými čluny nebyla uspokojivou a nevykonala tolik, co v Německu bylo očekáváno.

Anglie nepochybně očekává námořní bitvu, jak možno souditi ze zákazu dopravování nákladů po lodích v jižní části Severního moře. Norský parník Feodin oznámil před nedávnem, že spatřil německé válečné loďstvo v bitevním formaci v Severním moři. Německé loďstvo prý hledá příležitost k bitvě. Německé časopisy jsou plny posměšných článků a ptají se: "Kde je anglická svrchovanost na moři?" Práví dále, že německé loďstvo snaží se nalézt loďstvo anglické, ale marně. Potvrzení o tom, že německé loďstvo nalézá se v Severním moři, však nedošlo.

ČTYŘI ADMIRÁLOVÉ.

Poprvé v historii Spojených Států válečné loďstvo má čtyři vlahkové důstojníky v plné hodnosti admirálů. V minulosti jenom po třikráte válečné loďstvo mělo důstojníky v hodnosti admirálů. První byl Farragut, druhý Porter a za několik roků po té George Dewey získal tuto hodnost.

David Glasgow Farragut byl prvním mužem ve Spojených Státech, kterému kongres přiklil titul admirála. V loďstvu cílech mocností bývalo vytkem velitele loďstva nazývati admirálem. Když loďstvo Spojených Států bylo zřízeno, mnozí měli za to, že jeho velitelé přebíhali titul admirála. Tohoto náhledu byl také první pre-

sident Spojených Států. Když v roce 1775 kongres ustanovil Esek Hopkinsa, starého a osvědčeného námořníka, velitele loďstva, generál George Washington oslovoval jej "admirálem Hopkinsem".

Admirál Hopkins v roce 1776 nřal se velení sedmi lodí a své vlahkové lodě, Alfred, na které nalézá se jeho vlahka barvy žluté a obrazem smřerku a chřestýše uprostřed a s nápisem "Don't Tread on Me." Hopkins opustil námořní službu hned v roce následujícím a jeho vlahka zmizela spolu s ním. Esek Hopkins, velitel prvního loďstva Spojených Států, měl služného \$125 měsíčně a jeho zákonné důstojenství bylo kapitán. I jeho nástupci nesli je-nom titul kapitánů. Když tito naši kapitáni veleli celé škadroně, byli ze zdvořilosti nazýváni commodory.

Teprve v roce 1866 loďstvo Spojených Států mělo skutečného admirála, jenžž tento titul přičten byl kongresem. Byl jím, jak už výše pověděno, David Glasgow Farragut, jehož modrá vlahka nesla čtyři hvězdy a byla oprávněna k pozdravu sedmácti ranami. Po Farragutovi stal se admirálem Porter. Týž zemřel v roce 1891 a po více jak osm následujících roků loďstvo Spojených Států bylo bez důstojníka v hodnosti admirála.

Hodnost tato byla obnovena v roce 1899 a udělena jako odměna George Deweyovi v pamětní den bitvy v zálivu Manišském. Dewey vyvolil si vlahku se čtyřmi hvězdami, které užíval Farragut. V souhlasu s výnosem posledního kongresu při námořním rozpočtu, sekretář námořnictví, Daniels, jmenoval další tři vlahkové důstojníky. Tito budou mít právo plouti pod vlahkou jako admirál Dewey. Novými admirály jsou Frank Friday Fletcher, jenž je velitelem Atlantického loďstva, Thomas H. Howard, velitel Pacifického loďstva, a Walter C. Cowles, velitel Asijského loďstva.

Kdyby kterýkoliv z nich plul v přítomnosti admirála Dewey, přitomní admirála Dewey, než by červenou vlahku se čtyřmi hvězdami, kdežto admirál Dewey ponechal by si vlahku barvy modré.

V době Esek Hopkinsa služné nejvyššího velitele loďstva Spojených Států bylo \$1,500 ročně. Admirál Dewey má \$13,500 ročně a jeho mladší kolegové po \$10,000. Vedle těchto tří nových admirálů ustanoveni byli tři misto-admirálové, jejichž služné je \$9,000 ročně.

VÁLEČNÝ DLUH.

Dle Wall Street Journalu evropské mocnosti, vedoucí válku, až doposud vypůjčily se \$10,000,000,000. Válečné půjčky pravidelně uzavírají se na úrok čtyř a půlprocentní. Úrok na tento obrovitý obnos je \$450,000,000 ročně, čili \$1,225,000 denně. Náklad na přítomné válečné operace na moři a na souši odhaduje se na \$42,000,000 denně, z čehož asi třetina připadá na Rakousko, Německo a Turecko.

Země spojenců, dle tabulace horěji uvedeného listu, sebraly tím či oním způsobem celkem \$5,400,000,000; Rakousko a Německo, \$4,200,000,000. Neutrální země vypůjčily se celkem \$400,000,000, hlavně za účelem financování vojenských příprav, jako ku příkladu, Itálie, anebo obrany proti možné útočnosti válku vedoucích národností, jako Švýcarsko, Holandsko, Rumunsko, Bulharsko, Řecko a j.

Válečný dluh spojenců je veliký, větší než jejich protivníků. To vysvětliti se dá tím, že spojenci vedou rozsáhlé operace na moři, které vyžadají si velkého nákladu. Dluh Anglie je asi \$2,525,000,000; Francie, \$1,802,400,000 a Ruska, \$1,065,000,000.

— KALIFORNIE, jest krajina, kde několik akurů pudy užíví ro-dinu. Podnebí jest zdravískyta-jící a bydlení tam jest rozkoší. Pi-šte si o popis Kalifornie a cenník posenku. — Jos. Krikak, G. 22, Chicó, Cal.—Advertisement 42-4c

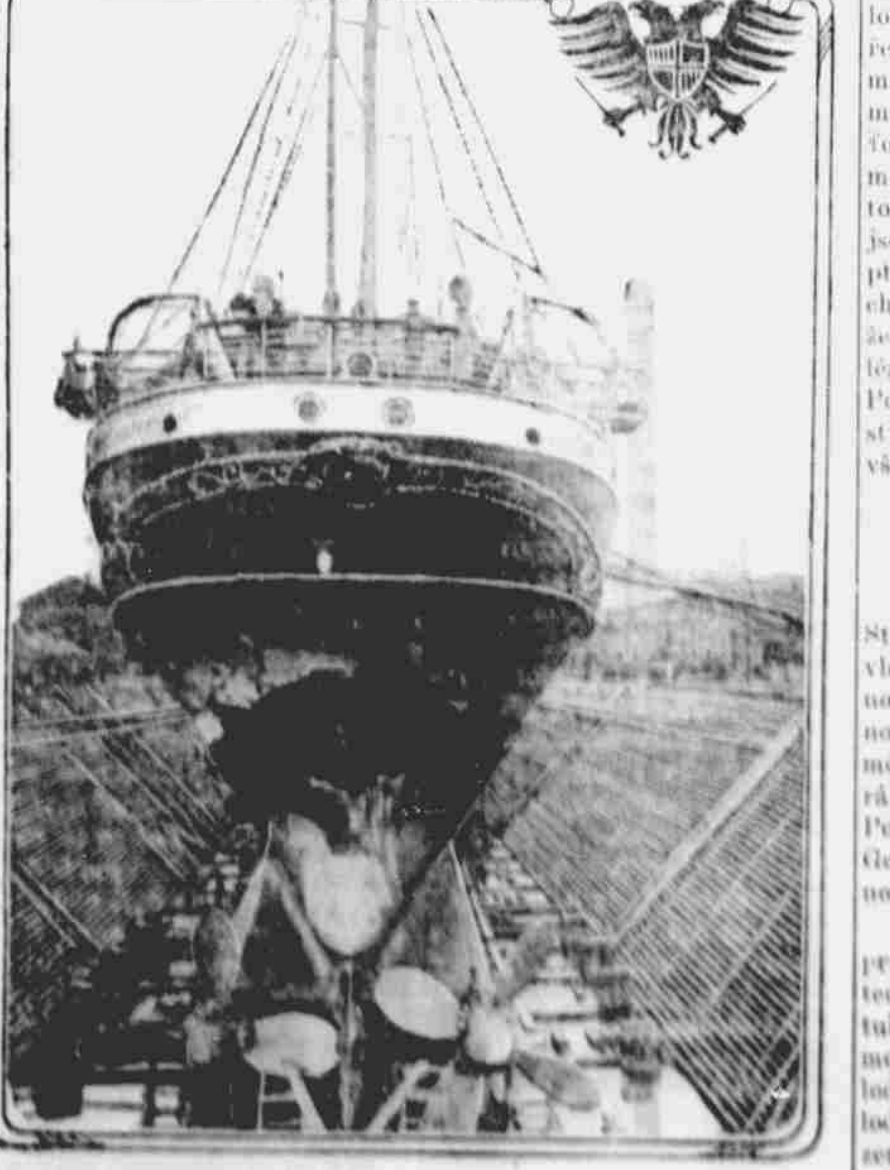

Photo by American Press Association. Německý zákolník v suchém doku v Newport News, Va.

 * Kdo by si přál dobrá česka *
 * lačná jídla, ať přijde do nové *
 * praveho restaurantu *
 * V. NUDEROVI *
 * roh 14 a William ul. *
 * Takžtě může pp. ciastecna po- *
 * sloužití čistými pakaj. *
